

F. t. Militær straffelov m.v.

Til stk. 3

Især under udsendelse af danske styrker til udlandet kan der være behov for hjemmel til at kunne sætte lovens bestemmelser for væbnet konflikt i kraft i den »grå fase«, der ligger umiddelbart forud for indtræden af væbnet konflikt, men hvor væbnet konflikt endnu ikke kan konstateres.

Som følge af at situationen under udsendelse i internationale fredsstøttende operationer kan udvikle sig fra det ene øjeblik til det andet, foreslås det som stk. 3 at optage en bestemmelse, hvorefter forsvarsministeren kan delegerer sin beføjelse til at sætte reglerne for væbnet konflikt i kraft til chefen for den udsendte styrke. En sådan hjemmel kan bidrage til at sikre, at det udsendte personel på et tidligere tidspunkt får fjernet den uklarhed, der måtte være, om hvorvidt reglerne om væbnet konflikt finder anvendelse.

Formålet med den foreslåede bestemmelse er således, at den militære chef kan sætte militær straffelovs regler om væbnet konflikt i kraft i situationer, hvor der ikke endnu foreligger en væbnet konflikt, som den danske styrke er involveret i, men hvor faren for væbnet konflikt er overhængende. I sådanne tilfælde er det væsentligt, at chefen over for personellet kan fjerne enhver tvivl om retsstillingen.

Som eksempel herpå kan nævnes den situation, at den danske styrke er under forskydning ind i indsatsområdet i forbindelse med en fredsstøttende operation. Den danske styrke er ikke blevet angrebet af nogen af de stridende lokale parter, og den danske styrke er derfor ikke i væbnet konflikt. De stridende parter er derimod fortsat indblandet i lejlighedsvis kampe indbyrdes – der »skydes i lokalområdet« – og der er i det hele taget en overhængende fare for, at situationen kan udvikle sig. I en sådan situation kan det efter omstændighederne være vanskeligt meget hurtigt at få en afgørelse fra forsvarsministeren – der ikke selv er på stedet og kan vurdere situationen – om at sætte militær straffelovs regler om væbnet konflikt i kraft. Hvis den militære chef forinden er blevet bemyndiget hertil, vil han derimod selv være i stand til at sætte reglerne i kraft. Det er kun chefen for den pågældende styrke, der kan få en sådan bemyndigelse, som således ikke kan delegeres.

Det forudsættes, at den pågældende chef efterfølgende ad kommandovejen indberetter, at reglerne for væbnet konflikt er blevet sat i kraft. Endvidere skal chefen ophæve beslutningen, når der ikke længere findes behov for, at bestemmelserne er gældende. Det forudsættes, at denne pligt for den militære chef til at tilbagekalde meddelelsen optages i den bemyndigelse, som ministeren giver den pågældende chef. Ind-

træder der væbnet konflikt, efter at chefen har givet meddelelse til personellet efter stk. 3, gælder reglerne for væbnet konflikt efter reglen i gældende militær straffelov § 4, stk. 1, og lovforslagets § 10, stk. 1.

Der bør som hovedregel senest i forbindelse med udsendelsen af styrken tages stilling til, om der – navnlig ud fra en vurdering af opgavens karakter – skal gives en sådan bemyndigelse. En bemyndigelse kan dog også gives på et senere tidspunkt, f.eks. hvis forholdene i missionsområdet har ændret sig. Forsvarsministerens bemyndigelse, der forudsættes givet ad kommandovejen, vil skulle præcisere, hvilken chef der er tale om.

Kapitel 2

Speciel del

Pligter som underordnet

Til § 11

Den foreslåede bestemmelse vedrører ulydighed over for en tjenstlig ordre fra overordnet eller vagt og svarer i det væsentlige til den gældende bestemmelse i militær straffelov § 16.

Pligtstridig adfærd i form af ulydighed må også i dag betragtes som en kvalificeret pligtforsømmelse og bør derfor optages i en selvstændig straffebestemmelse. Ulydighed kan være af ret alvorlig karakter og efter omstændighederne indebære betydelige risici. En selvstændig bestemmelse vil endvidere kunne medvirke til at beskytte f.eks. menige, der udfører vagttjeneste, mod krænkende eller anden ulovlig adfærd fra andet personel, herunder sideordnet personel, og derved understøtte den myndighed, som f.eks. den værnepligtige er tillagt som vagt.

En vagt har efter gældende ret kompetence som overordnet, når han griber ind, f.eks. ved at udstede en ordre. Det er derfor for så vidt overflødigt udtrykkeligt at nævne vagten i gerningsbeskrivelsen. Det er imidlertid fundet hensigtsmæssigt at bibeholde ordet »vagt«. Herved præciseres vagtens, herunder den værnepligtige vagts, kompetence som overordnet.

En vagt i bestemmelsens forstand er således en militærperson, der kan afgive ordrer, som skal adlydes. Om en vagt konkret kan udstede ordrer, vil fremgå af f.eks. blivende bestemmelser, der gælder for det pågældende tjenestested, den instruks mv., der konkret fastlægger den pågældende vagts opgaver, etc. Også en mundtlig instruks kan konkret være grundlaget for vagtfunktionen. Er »vagten« herefter omfattet af bestemmelsen, vil den pågældende også være omfattet af de øvrige bestemmelser, herunder forslaget til § 24